

UIT HET DAGBOEK VAN RAOUL SERVAIS

Momentopnames uit ontstaansgeschiedenis 'TAXANDRIA'

Wenen - Boedapest: amper enkele uren per boot op de Donau scheiden deze twee hoofdsteden. Jaren van voorbereiding om van de ene stad naar de andere te gaan bij de realisatie van *Taxandria*.

Wenen 1980. Ik beslis Leffinge, Gent en Brussel te verlaten om het scenario van mijn volgende film te schrijven. Mijn eerste lange speelfilm. Ik vertrek met de grote lijnen van een verhaal, ruw geschetste personages en een precies idee van de sfeer van de film: eind negentiende eeuw een stad met een prachtige maar verdrukkende architectuur, een doordringende nostalgie naar vergane grootheid. Ik kies voor Wenen.

Wenen ken ik niet en ik heb er geen vrienden. Drie weken lang leef ik op mijn hotelkamer om het verhaal van Aimé Parel - mijn lotgenoot - neer te pennen: eenzaam in een indrukwekkende omgeving, waar de tijd ooit is blijven stilstaan. Ook op oudejaarsavond, terwijl daarbuiten de hele stad feest viert, blijf ik verder schrijven. Middernacht. Er wordt aan de deur geklopt. De nieuwsgierige kamermeid komt met champagne en Sachertörte. We wensen elkaar geluk. Nu pas beseft ik dat in de voorbije weken amper met mensen heb gesproken. Ik ben ontroerd. Zij ook. "Wat schrijft U?", wil ze weten. "Uw memoires, uw testament?" Ik moet erom lachen. Nee, alleen maar een scenario. Meer niet. "Wat is het verhaal?" vraagt ze.

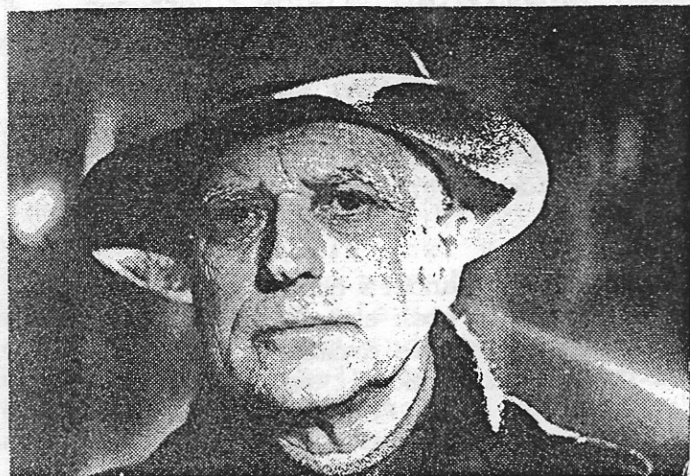
Hoe dikwijls heb ik sindsdien deze vraag niet gehoord? Hoe vertel je zoiets? Ik die liever dingen in beeld dan onder woorden breng. Hoe vertel je over een stad waar het verleden taboe is en die geen toekomst heeft? Een land dat leeft onder de dictatuur van het Eeuwig Leven. Alluderen op de tijd die voorbijgaat? Verboden! Verbeelding, inventiviteit, liefde? Verboden! Hoe maak je duidelijk dat een onafscheidbare, maar onverenigbare dualiteit de onzichtbare Meester van *Taxandria* is? Hoe leg je uit dat *Taxandria* niet op een kaart te bespeuren valt? Dat je er niet heen kunt, als je er niet leeft. Hoe breng in haar op het idee dat *Taxandria* bestaat in ieders mentaal landschap? En dat het daar is waar ik sinds drie weken leef. In *Taxandria*, niet in Wenen. Gelukkig houden we allebei van de pittige champagne en van de bittere chocoladesmaak.

Boedapest 1989. Ik vestig me in Boedapest. De andere hoofdstad van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk. Het is nog Wenen. Maar toch anders. De tijd heb ik niet voelen voorbijgaan. Negen jaren om *Taxandria* te dromen en om die beelden te verbeelden. Een Eeuwig Heden om een techniek uit te vinden, die de film kan doen bestaan. Het draaien startte op 24 juli. Met twee studio's, een meer dan honderd mensen sterke ploeg uitstekende acteurs, zal ik *Taxandria* leven inblazen. Terwijl onze artistieke en technische ploeg sinds half juli de *Taxandriaanse* oppressie ondergaat, d.w.z. werkdagen van 12 uur bij een temperatuur van 50, komen de acteurs ons tijdelijk bezoeken. Net lang genoeg om te beseffen dat *Taxandria* nog geen muren heeft, geen straten, geen gebouwen, alleen enkele trappen die nergens naar leiden.

Tussen twee scènes door zoeken wij allen buiten wat frisse lucht in de schaduw waar het slechts 38 is. Daar ontmoet ik drie grote acteurs: een Duitser, een Fransman en een Engelsman, die elkaar slechts van reputatie kennen. Zij zullen hier respectievelijk staatssecretaris, minister en hoofd van politie zijn. Enkele minuten later staan ze op de set en terwijl de ploeg repetitie voorbereidt, lijken ze al fluisterend een complot te smeden? *Action* !... En dan gebeurt het. Precies alsof ze elkaar sedert jaren kennen. Armin Müller-Stahl, Daniël Emilfork en Andrew Sachs voeren een merkwaardige, gestuele en verbale choreografie uit. Ongelooflijk raak.

Indien onze jonge acteurs nog geen dergelijke beroepsvaardigheid kennen, bezitten ze niettemin talent en persoonlijkheid. Er is de lieve Elliot Spiers uit Londen, waar ik de welgekozen naam Aimé Parel voor bedacht heb en die hier de hoofdrol vertolkt. Ook zij is zestien jaar oud, Katia Studt uit Hamburg, die ik met *Sie* aanspreek en die mij lief antwoordt: "Spreek mij toch aan met *du*. Ik ben toch nog een kind !" Voor haar heeft Alain Robbe-Grillet een voornaam uitgevonden. Zij heet Ailée. Jong van uitdrukking, maar beroepsmatig zeer volwassen lijkt Cris Campion niet de rol te spelen van Leopold Klooster. Sympatiek, wakker en efficiënt. En bij onze Belgen vinden wij de derde jongeling, Joris Van Ransbeeck, die een zonderlinge, debuterende apotheker vertolkt. Verder is er Robert Lemaire, de over medeklinkers struikelende typograaf die daardoor zoveel van klinkers houdt. En *last but not least*, onze veteraan Julien Schoenaerts. Een merkwaardig verschijnsel van het witte doek, die ik achter de schermen zo graag hoor praten in de taal van een hoogwaardigheidsbekleder van het Hof van hare Majesteit de Koningin der Nederlanden. Hij is een echte Taxandriër, net zoals de talrijke acteurs en figuranten uit dit land der Magyaren. Breughel en Jeroen Bosch zouden hen beslist graag als model gehad hebben, hoewel sommigen mij wel doen denken aan Attila, de Hun.

Raoul Servais

Raoul Servais werd geboren te Oostende op 1 mei 1928. Hij was leerling aan ons atheneum vanaf het schooljaar 1940-41 tot zijn ouders moesten evacueren door de Duitse bezetters.

Het was op het Filmfestival van Gent zelf dat Raoul Servais voor het eerst de film helemaal zag. "De film is af en hij mag gezien worden" was zijn bescheiden commentaar.